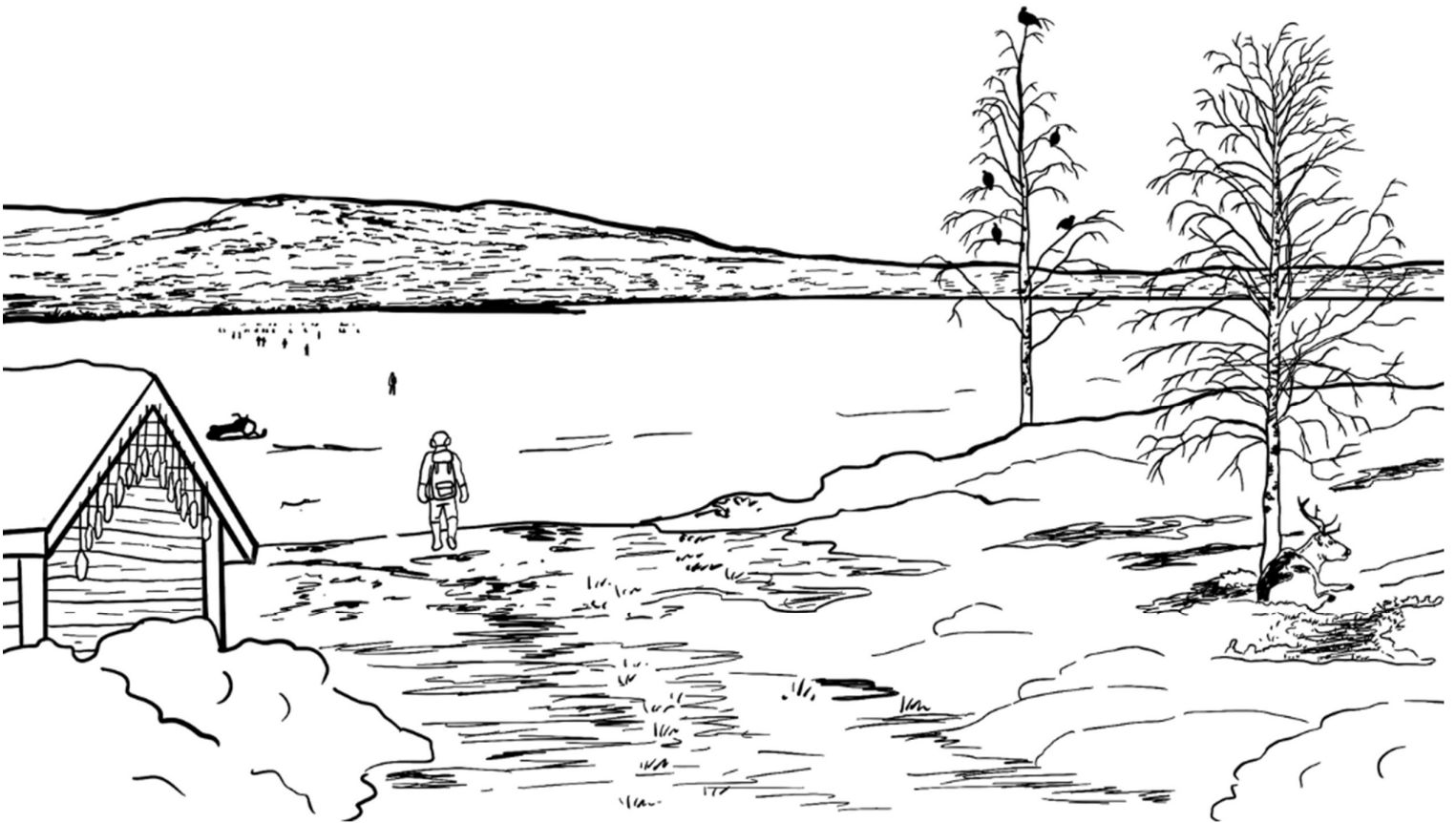

LEADER

Tunturi-Lappi

Toimintasuunnitelma

Tulo- ja menoarvio
2025

Sisälllys

Toiminnan tarkoitus	2
Yhdistyksen hallinto ja toimisto	2
Toimintasuunnitelma 2025	4
Strategian vuositavoite	4
Toiminnan painopisteet vuodelle 2025	5
Strategiatyö	6
Hanketoiminta	6
Aktivointi- ja tiedotustoiminta	6
Sidosryhmätyö	6
Kansainvälinen toiminta	6
Tiedottaminen	6
Talousarvio vuodelle 2025	7
Jäsenmaksut	7
Toimintaraha	8
Hankkeet	9
Valokuidulla elämää ja turvaa Lapin kyliin	9
Arktinen viisaus	9

Tunturi-Lappi

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Toiminnan tarkoitus

Leader Tunturi-Lappi ry (LTL ry) on yksi maamme 52:stä ja Lapin viidestä Leader-ryhmästä. Leader-ryhmä on rekisteröity yhdistys, joka kannustaa maaseudun asukkaita kehittämään omaa aluettaan, lisäämään sen viihtyisyyttä sekä synnyttämään työpaikkoja ja yrityksiä. Leader-toiminta perustuu alhaalta ylöspäin -periaatteeseen, jonka mukaisesti paikalliset asukkaat ovat oman alueensa parhaita asiantuntijoita. Yhdistyksen tehtävänä on toimia maaseudun ja alueen kehittäjänä sekä rahoittajana Enontekiön, Kittilän, Kolarin ja Muonion kuntien alueella.

LTL ry toteuttaa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) rahoituskauden 2023–2027 kansallista strategista suunnitelmaa sekä toimintaryhmän omaa paikallista kehittämisohjelmaa *Tarinoiden Tunturi-Lappi*. Toimintaryhmälle EU:n ohjelmakaudelle 2023–2027 Maa- ja metsätalousministeriöstä haettu rahoituskehys (sisältää EU, valtio, kunta ja yksityinen rahoitus) on 5 651 281,54 euroa, josta toimintarahen osuus on 873 333 euroa. Varat kohdennetaan alueen yritysten ja kylien kehittämiseen huomioiden alueiden välinen yhteistyö ja siihen liittyvä hanketoiminta.

Leader Tunturi-Lappi ry:n tärkeimmät tehtävät ovat tiedottaminen ja innostaminen, jalkautuminen, opastaminen ja rinnalla kulkeminen sekä mahdollistaminen. Toiminnan tarkoitus on aktivoida ja neuvoa paikallisia toimijoita Maaseuturahaston hankkeiden valmistelussa ja toteuttamisessa sekä viranomaisten kanssa asioimisessa. Leader-toimintatapa on osallistava ja toimintaryhmän päätöksenteko perustuu hallituksen kolmikantaedustukseen, jossa mukana ovat Tunturi-Lapin kuntien jäsenet, yhdistysten ja yrityksiä edustavien järjestöjen edustajat sekä kylien asukkaat. Tunturi-Lapin seutukunnan Leader-toiminta etenee erityyppisten hankkeiden kautta ja rahoitettavat hankkeet valitaan niiden vaikuttavuuden ja ohjelmanmukaisuuden perusteella. Rahoitukseen pääsevien hankkeiden valinnan suorittaa Leader Tunturi-Lappi ry:n hallitus.

Leader-työ kattaa suuren osan koko Euroopan maaseutualueista. Leader-toiminnan keskeisistä tavoitteista EU:n tasolla on maaseutualueiden toimijoiden kansainvälisyyden lisääminen ruohonjuuritasolla. Kansainvälisen ulottuvuuden avulla tarkoituksena on oppia ja vuorovaikutuksen kautta saada tietoa käytännön esimerkeistä; kuinka yhteistä eurooppalaista maaseutua voidaan vahvistaa ja työmahdollisuuksia lisätä. Leader-toimintatapa toimii myös kansainvälisissä hankkeissa ja ongelmanratkaisuisissa samalla tavoin kuin kansallisestikin.

Yhdistyksen hallinto ja toimisto

Leader Tunturi-Lappi ry:n asioita ja sille määrättyjä tehtäviä hoitaa hallituksen lisäksi kaksi palkattua työntekijää: toiminnanjohtaja ja hankeneuvoja. Toiminnanjohtaja vastaa käytännön Leader-työstä, koordinoi operatiivista toimintaa, hoitaa tiedotuksen ja valmistelee hallituksen käsittelyyn tulevat hankkeet. Toiminnanjohtaja vastaa vuosittaisesta talouden suunnittelusta, yhteydenpidosta sidosryhmiin ja seuraa

Tunturi-Lappi

**Euroopan unionin
osarahoittama**

toteutettavien hankkeiden vaikuttavuutta suhteessa tavoitteisiin. Hankeneuvojan työtehtäviä ovat hankehakemusten käsittely, hankeneuvonta ja maksatusten valmistelu ja neuvonta. Tehtävä sisältää Leader Tunturi-Lappi ry:n toimintaan kuuluvat toimisto-, raportointi- ja yhteyshenkilötehtävät. Hankeneuvoja vastaa yhdistyksen talouden ja Leader-ohjelman talousseurannasta ja kehityksen sidontatilanteesta. Henkilökuntaan tulee kuulumaan myös mahdollisten uusien omien hankkeiden henkilöstöä.

Lisäksi toimintaryhmän palkkaama määräaikainen viestijä toteuttaa menneen kauden vaikuttavuusviestintää 65 % työajalla ja uuden kauden viestintää 35% työajalla. Työ kestää huhtikuuhun 2025.

Yhdistyksen hallitukseen kuuluu puheenjohtajan lisäksi 11 muuta hallituksen jäsentä, jotka on valittu kolmikantaperiaatteen (paikallinen julkinen hallinto, yhteisöt, maaseudun asukkaat) mukaisesti. Hallitukselle valitaan puheenjohtaja, jota pyritään pitämään vähintään kaksi vuotta kerrallaan. Hallituksen esittelijänä toimii pääsääntöisesti toiminnanjohtaja ja sihteerinä hankeneuvoja. Hallitus kokoontuu noin 10 kertaa vuodessa. Yhdistyksen toimisto sijaitsee Kittilässä Redun kiinteistössä, osoitteessa Valtatie 82. Koko seutukunnassa liikutaan jatkuvasti ja työntekijät hyödyntävät myös etätyötä mahdollisuuksien mukaan.

Toimintarahalla katetaan yhdistyksen hallinnon sekä hallitustyön tehtävät sekä aktivointiin liittyvät kulut, tämän myöntää maa- ja metsätalousministeriö. Yhdistyksen kirjanpito on ulkoistettu tilitoimistolle, joka vaihtuu 1.1.2025 Tiliwerstaaksi (ent. Aallon Pohjoinen).

Tunturi-Lappi

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Toimintasuunnitelma 2025

Leader Tunturi-Lappi ry:n kehittämissuunnitelma eli -strategia ohjelmakaudelle 2023 – 2027 on vahvistaa paikallisia elinkeinoja, yrittäjyyttä, ja edistää uusien työpaikkojen luomista erityisesti kyliin. Ohjelmakauden paikallisen kehittämisen painopistealueet ovat:

1. Saavutettavuutta lisäävä osaaminen
2. Arktinen viisaus ja perinteet
3. Kestävät ratkaisut
4. Liikettä kyliin

Strategian vuositavoite

Vuoden 2025 tärkeimpiä tavoitteita ovat strategian toteuttaminen vuositavoitteen mukaisesti. Julkista tukea (EU, valtio ja kunta) on kiintiön mukaan jaettavissa vuonna 2024 yhteensä 716 460 €. Lisäksi mahdollisesti vuodelta 2024 käyttämättä jääneet valtuudet. Painopisteiden kesken myöntövaltuus jaetaan alla olevan taulukon mukaisesti.

Painopiste	Prosentuaalinen osuus	Euromääräinen osuus
Saavutettavuutta lisäävä osaaminen	15 %	107 469 €
Arktinen viisaus ja perinteet	20 %	143 292 €
Kestävät ratkaisut	25 %	179 115 €
Liikettä kyliin	40 %	286 584 €

Vuoden 2024 myöntövaltuuksissa painopisteet 1., 2. ja 4. toteutuivat hyvin, minkä takia vuonna 2025 tulee erityisesti kiinnittää huomioita painopisteen 3. toteutumiseen. Tätä tavoitellaan aktivoimalla hyviä ja vaikuttavia hankkeita sekä ehkäisemään turhaa työtä sellaisten hankehakemusten osalta, jotka eivät enää toteuta paikallista kehittämissuunnitelmaa. Ympäristöasioissa tehdään yhteistyötä Lapin Leader-ryhmien sekä ELY-keskuksen kanssa.

Painopiste 1. Saavutettavuutta lisäävä osaaminen -painopisteen toteutuksen käynnistäminen vaatii tietoa sivukylien palveluvajeesta. Tätä painopistettä vahvistetaan toteuttamalla hankesuunnitelman mukaisesti Valokuidulla elämää ja turvaa Lapin kyliin -tiedonvälityshanketta.

Painopiste 2. Arktinen viisaus ja perinteet -painopisteen toteutus aloitetaan aktivoimalla perinne-elinkeinoja sekä kulttuuritoimijoita. Tätä painopistettä vahvistetaan myös EAKR-rahoitteisella Arktinen viisaus -hankkeella, jota toteutetaan hankesuunnitelman mukaisesti. Hankkeessa vahvistetaan alueen TKI-kyvykkyyttä vahvistamalla tunnistettua yrityksiä.

Painopiste 4. Liikettä kyliin -painopisteellä pyritään erityisesti lisäämään kylien välistä yhteistyötä verkottamalla keskenään yhteisiä tarpeita omaavia kyliä ja kannustaa yhteisiin hankkeisiin.

Tunturi-Lappi

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Lisäksi strategian toteutumista vahvistetaan oman kiintiön hankkeella, jota haetaan alkuvuodesta 2025. Hanke toteuttaa Koti meän perältä- hankkeessa löydettyjä tuloksia.

Toiminnan painopisteet vuodelle 2025

Tarinoiden Tunturi-Lappi strategian viestintää vahvistetaan ja pyritään tuomaan se lähemmäksi hakijoita, jotta strategian tavoitteet ja mahdollisuudet ovat selkeästi ymmärrettävissä. Erityishuomio kiinnitetään strategian painopisteisiin "Kestävät ratkaisut" sekä "Liikettä kyliin", joita korostetaan niin viestinnässä kuin käytännön toiminnassa. Strategian toteutumista seurataan järjestelmällisesti asetettujen mittareiden avulla, jotka mahdollistavat tavoitteiden etenemisen ja vaikutusten arvioinnin.

Hanketoiminnassa toteutetaan suunnitelmallisesti käynnissä olevat hankkeet. Näihin kuuluu "Valokuidulla elämää ja turvaa Lapin kyliin" -hanke, joka viedään loppuun suunnitelman mukaisesti, sekä "Arktinen viisaus" -hanke, joka keskittyy innovatiivisiin ja kestäviin ratkaisuihin arktisissa olosuhteissa. Lisäksi haetaan oma kiintiöhanke, jonka tavoitteena on aktivoida toiminta-aluetta toteuttamaan strategian mukaisia hankkeita ja toimintaa.

NuorisoLeader-rahoitusta edistetään aktivoimalla alueen toimijoita hyödyntämään sitä paikallisten nuorten hyväksi. Leader Tunturi-Lappi ry toimintaa ja strategiaa esitellään laajasti kyläyhteisöille, järjestöille ja kuntapäätäjille erilaisten tapahtumien ja tilaisuuksien yhteydessä, jotta tietoisuus toiminnasta ja mahdollisuuksista lisääntyy ja osallisuus kasvaa. On tärkeää, että yhdistyksen tunnettuus alueella vahvistuu ja uudet toimijat saavat tietoa erilaisista rahoitusmahdollisuuksista konkreettisten esimerkkien avulla.

Lapin laajuisten Leader-hankkeiden, kuten ILIMA-, Polar Magnets- ja POPO-hankkeiden, toimintaa aktivoidaan omalla alueella vahvistaen samalla yhteistyötä muiden Leader-toimijoiden kanssa. Henkilöstön toiminnan vakauttaminen ja toiminnan laadun kehittäminen varmistetaan muun muassa laatukäsikirjan avulla. Kuntayhteistyötä syvennetään suuntaamalla yhteisiä intressejä ja kehittämällä tiiviimpää vuoropuhelua. Hallitustyötä vahvistetaan koulutuksin ja toimintatapojen kehittämällä, ja jäsenoimintaa monipuolistetaan houkuttelemalla uusia jäseniä sekä aktivoimalla nykyisiä jäseniä osallistumaan. Tunturi-Lapissa toimintaryhmän tulee entisestään tiivistää yhteistyötä ja tehtäviä alueellisten toimijoiden kanssa ja niiden verkostoissa.

Leader Tunturi-Lappi ry vahvistaa kansainvälistä toimintaansa etsimällä uusia yhteistyökumppaneita jo ennestään tunnistettujen lisäksi. Tavoitteena on oppia myös Suomen muilta Leader-ryhmiltä toimintatapoja sekä käytäntöjä, joita voisi soveltaa omassa työskentelyssä. Oppia haetaan osallistumalla verkoston järjestämiin koulutuksiin, tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Lisäksi toimintaryhmän kansainvälistä osaamista ja verkostoja laajennetaan uusien kv-hankkeiden avulla, kuten hyödyntämällä Polar Magnets -hanketta.

Vaikuttavuusviestintää kehitetään vahvistamaan Leader Tunturi-Lappi ry ydinsanomaa ja strategian näkyvyyttä. Nettisivuja uudistetaan ja kehitetään vastaamaan paremmin käyttötarkoitustaan, ja tätä

Tunturi-Lappi

**Euroopan unionin
osarahoittama**

kehitystyötä tukee erityisesti vaikuttavuusviestijän työpanos, jonka 35 % työajasta kohdistuu nettisivujen ja muun viestintämateriaalin parantamiseen. Lapin ELY-keskuksen alueviestijän kanssa tehdään aktiivista yhteistyötä, ja tavoitteena on nostaa Tunturi-Lapin tarinoita isomman yleisön tietouteen, mikä vahvistaa alueen tunnettuutta ja vetovoimaa.

Strategiatyö

- Panostetaan uuden strategian viestimistä ja tuodaan sitä lähemmäksi hakijaa
- Panostetaan ja nostetaan erityisesti esiin painopisteitä 3. Kestävät ratkaisut ja 4. Liikettä Kyliin
- Seurataan strategian toteutumista tehtyjen mittareiden avulla

Hanketoiminta

- Toteutetaan hankesuunnitelman mukaisesti Valokuidulla elämää ja turvaa Lapin kyliin -hanketta ja viedään se loppuun
- Toteutetaan hankesuunnitelman mukaisesti Arktinen viisaus -hanketta
- Haetaan oman kiintiön hanke, jolla aktivoidaan toiminta-aluetta strategia mukaisiin hankkeisiin

Aktivointi- ja tiedotustoiminta

- Aktivoidaan alueen toimijoita hyödyntämään Nuorisoleader-rahoitusta
- Leader Tunturi-Lappi ry:n toimintaa ja strategiaa esitellään kyläyhteisöille ja järjestöille erilaisten tapahtumien ja tilaisuuksien yhteydessä sekä kuntapäätäjille kunnan tilaisuuksissa

Sidosryhmätyö

- Aktivoidaan Lapin laajuisten Leader -hankkeiden toimintaa omalla alueella (ILIMA, Polar Magnets, POPO)
- Henkilöstön toiminnan vakauttaminen muun muassa laatukäsikirjan avulla
- Kuntayhteistyön vahvistaminen ja yhteisten intressien suuntaaminen
- Hallitustyön vahvistaminen
- Jäsentoiminnan kehittäminen

Kansainvälinen toiminta

- Kansainvälisen hankeosaamisen lisääminen toimintaryhmässä ja verkostojen vahvistaminen uusien kv-hankkeiden kautta hyödyntäen Polar Magnets -hanketta

Tiedottaminen

- Vaikuttavuusviestinnällä vahvistetaan omaa ydinviestiä
- Kehitetään nettisivuja

Tunturi-Lappi

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Talousarvio vuodelle 2025

Leader Tunturi-Lappi ry toiminta koostuu yhdistyksen omista varoista, joita saadaan jäsenmaksuista sekä toimintarahasta, jonka myöntäjä on Maa- ja metsätalousministeriö. Lisäksi yhdistyksellä on omia hankkeita, joiden rahoitus tulee eri lähteistä.

Jäsenmaksut

Yhdistyksen jäsenmaksuilla kerätään noin 2 300 euron tulot, joilla katetaan yhdistystoiminnasta aiheutuvat kulut ja mahdollisista hanketoiminnasta aiheutuvat hyväksymättömät kulut. Jäsenmaksuihin ei tehdä korotuksia vuonna 2025. Erityisenä tavoitteena on kehittää yhdistyksen jäsen toimintaa.

Kunta	40 €
Yhdistys, yhteisö, säätiö, yritys	35 €
Perhe	25 €
Yksityinen henkilö	15 €

Jäsenmaksujen keräämistä tehostetaan edelleen aktivoimalla uusia hakijoita jäseneksi sekä innostamalla jo olemassa olevia jäseniä jatkamaan jäsenyyttään.

KULUT	Euroa €
Kokouskulut	250,00 €
Jäsenaktivointi ja -toiminta	400,00 €
Muut toiminnan kulut	850,00 €
TULOT	Euroa €
Jäsenmaksut	2 300,00 €
Tuotto/kulujäämä	800,00 €

Tunturi-Lappi

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Toimintaraha

Toimintarahan vuosittaiset kulut kasvavat edellisvuodesta n 12 %. Syynä nousuun on yleinen hinnannousu sekä indeksikorotuksen palkoissa. Kasvua korotuksissa tulee tapahtumaan myös tulevina vuosina.

Kustannusarvio 2025	
Kustannuslaji	Euroa
Palkat	82 259,00 €
Palkkojen laskennallinen osuus, 39 %	34 031,00 €
Palkkiot	5 000,00 €
Ostopalvelut	20 000,00 €
Vuokrat	6 325,00 €
Matkakulut	6 000,00 €
Muut kulut	3 000,00 €
Kustannukset yhteensä	154 665,00 €

Rahoitussuunnitelma	
Rahoituslaji	Euroa €
Haettava tuki / avustus 100%	154 665,00 €
EU-osuus 43 %	67 365,95 €
Valtio 37 %	57 966,05 €
Kuntien osuus 20 %	31 333,00 €
Julkinen tuki yhteensä	154 665,00 €
Kokonaisrahoitus	154 665,00 €

Tunturi-Lappi

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Hankkeet

Vuonna 2025 käynnissä olevat hankkeet.

Valokuidulla elämää ja turvaa Lapin kyliin

Rahoittaja: ELY-keskus maaseuturahasto

Hankkeen hyväksytty kustannusarvio	
Kustannuslaji	Euroa €
Palkat	116 000,00 €
Palkkojen laskennallinen osuus, 39 %	45 240,00 €
Laskennalliset yleiskustannukset, 40 %	64 496,00 €
Kustannukset yhteensä	225 736,00 €

Hankkeen hyväksytty rahoitussuunnitelma	
Rahoituslaji	Euroa €
Haettava tuki / avustus 100%	225 736,00 €
EU-osuus	97 066,48 €
Valtio	128 669,52 €
Julkinen tuki yhteensä	225 736,00 €
Kokonaisrahoitus	225 736,00 €

Arktinen viisaus

Rahoittaja: Lapin Liitto EAKR ja Tunturi-Lapin kunnat

Hankkeen hyväksytty kustannusarvio	
Kustannuslaji	Haettu €
Palkat ja palkkojen sivukulut	115 310,00 €
Laskennalliset yleiskustannukset, 40 %	46 125,00 €
Kustannukset yhteensä	161 435,00 €

Hankkeen hyväksytty rahoitussuunnitelma	
Rahoituslaji	Haettu €
Haettava tuki / avustus 80%	129 150,00 €
Yksityinen rahoitus (TL kunnat) 20%	32 285,00 €
Rahoitus yhteensä	161 435,00 €

Tunturi-Lappi

**Euroopan unionin
osarahoittama**